

Louise Weiss: Život posvećen promicanju europskih vrijednosti i ženskih prava (1893.-1983.)

Novinarica i političarka Louise Weiss ostala je zapamćena po svojem djelovanju u francuskoj i međunarodnoj politici u razdoblju od 20-ih godina prošlog stoljeća do svoje smrti 1983. Iskustvo rada u poljskim bolnicama tijekom Prvoga svjetskog rata duboko je utjecalo na Weiss koja je odlučila svoj život posvetiti zagovaranju mira, u početku pisanjem za nekoliko novina, a zatim i borbom za pravo glasa žena. U godinama prije Drugoga svjetskog rata vjerovala je da bi davanje prava glasa ženama moglo spriječiti nove sukobe. Tijekom rata pomogla je u spašavanju tisuća židovske djece od nacista te se pridružila francuskom pokretu otpora. U poratnom razdoblju promovirala je ideju o Europi kao protuteži hladnoratovskom nadmetanju velikih sila.

U dobi od 86 godina izabrana je za zastupnicu u Europskom parlamentu te je održala inauguracijski govor na njegovoj prvoj sjednici 1979. Nakon smrti Louise Weiss Europski parlament odao je počast njezinu neumornom promicanju europskih vrijednosti nazvavši po njoj svoju glavnu zgradu u Strasbourgu.

Louise Weiss rođena je 25. siječnja 1893. u Arrasu u francuskom departmanu Pas-de-Calais kao najstarije od šestoro djece u dobrostojećoj građanskoj obitelji protestantsko-židovskog porijekla. Otac Paul-Louis Weiss bio je inženjer rudarstva, a majka Jeanne iz istaknute i utjecajne alzaške obitelji Javal.

Majka je podupirala njezinu želju za učenjem i Louise je briljirala u školi te je 1914. položila *agrégation*, ispit za primanje u državnu službu. Diplome književnosti stekla je na Sveučilištu u Parizu i zatim na Sveučilištu u Oxfordu, no početkom Prvoga svjetskog rata odlučila se vratiti u Francusku kako bi pridonijela ratnim naporima.

Weiss je u Bretanji osnovala malu vojnu bolnicu za francuske vojnike te dom za izbjeglice. Nakon rata Louise je u Švicarskoj njegovala bivše francuske ratne zarobljenike te je za novine *Le Radical* pod pseudonimom Louis Lefranc napisala članak o tome kako se prema njima postupalo u njemačkim zarobljeničkim logorima.

Weiss je novinarstvo smatrala sredstvom „ratovanja protiv rata”, a kako su žene u to vrijeme bile isključene iz političkog života Francuske, novinarski rad omogućavao joj je da izražava svoja mišljenja i promiče ideale mira i ravnopravnosti. Zajedno s novinarkom i izdavačicom Hyacinthe Philouze u siječnju 1918. pokrenula je tjednik *L'Europe Nouvelle* koji je uskoro postao važna i ugledna tiskovina posvećena međunarodnoj politici. Godinu dana kasnije postala je dopisnica pariškoga dnevnog lista *Le Petit Parisien*.

Iako se i dalje snažno zalagala za mir, njezin je pacifizam ublažen dolaskom Hitlera na vlast početkom 30-ih godina. Zabrinuta zbog politike popuštanja Hitleru koju je provodila Liga naroda, Weiss je počela zagovarati upotrebu sile kao jamstvo mira te je u skladu s tim 1934. napustila *L'Europe Nouvelle*. Usredotočila se na prava žena, posebice na davanje prava glasa ženama vjerujući da bi to pridonijelo jačanju antiratnog raspoloženja. Osnovala je udruženje *La Femme Nouvelle* posvećeno borbi za pravo glasa žena.

Kada je rat s Njemačkom postao neizbježan, iskoristila je svoj utjecaj jedne od rijetkih novinara koji su izvješćivali o nacističkim progonima političkih disidenata i Židova kako bi u prosincu 1938. tadašnjeg francuskog ministra vanjskih poslova Georgesa Bonneta uvjerila da osnuje državno povjerenstvo za izbjeglice radi pomoći Židovima koji su bježali pred nacistima. Pomogla je da oko tisuću židovske djece izbjegle iz Njemačke i Austrije nakon pogroma poznatog kao Kristalna noć dobije francuske vize te da se nekoliko stotina izbjeglica na preoatlantskim linijskim brodovima *Saint-Louis* i *Flandre* odobri privremen boravak u Francuskoj nakon što im je odbijen ulazak u Sjedinjene Američke Države.

Kada je Njemačka 1940. okupirala Francusku, život obitelji Weiss postao je sve teži i opasniji. Nakon što je njezin brat 1943. skoro uhićen pod sumnjom da podupire pokret otpora, Louise se pridružila pokretu uređujući ilegalne novine *La Nouvelle République*.

Po završetku rata Weiss je gotovo cijelo desetljeće provela putujući svijetom i za to je vrijeme za poznate francuske časopise i novine pisala brojne članke o vodećoj ulozi koju bi Zapad, a osobito Europa, mogli imati u promicanju demokratskih vrijednosti u svijetu. To ju je uvjerenje potaklo da u doba hladnog rata ističe Europu kao protutežu Sjedinjenim Američkim Državama i Sovjetskom Savezu.

Godine 1971. osnovala je [Zakladu Louise Weiss](#) koja svake godine dodjeljuje nagradu osobi ili instituciji koja je najviše pridonijela razvoju „znanosti mira”. Među dobitnicima te nagrade su Vaclav Havel, Helmut Schmidt i Simone Veil.

Nakon što se posvetila pitanjima uloge Europe, Weiss je 1979. u dobi od 86. godina osvojila zastupnički mandat na izborima za Europski parlament i održala inauguralni govor na njegovoj prvoj sjednici. U svojem je govoru pozvala sve Europljane da se ujedine na temelju zajedničke kulture, a ne samo zajedničkih ekonomskih interesa.

Louise Weiss djelovala je u Europskom parlamentu, kao njegova najstarija zastupnica, do svoje smrti 1983. u dobi od 90 godina. Europski parlament odao je počast njezinu neumornom promicanju europskih vrijednosti nazvavši po njoj svoju glavnu zgradu u Strasbourgu.

Louise Weiss u razgovoru sa zastupnikom u Europskom parlamentu Pierreom Pflimlinom u Strasbourgu 1981.